

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ “ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “**

АВЕРЧЕВ О.В.

**РОЛЬ ГЕНОТИПУ В ФОРМУВАННІ ВРОЖАЮ
ГРЕЧКИ ТА ПРОСА**

Монографія

**Херсон
Олді - плюс - 2009**

УДК 575.22:633.12:633.17

ББК

**Аверчев О.В. – к. с.-г. н., доцент Херсонського державного аграрного
університету**

Рецензенти:

Лавриненко Ю.О. - д. с.-г. н., професор, член-кор. УААН

**Базалій В.В. - д. с.-г. н., професор, зав. кафедрою рослинництва та
агроекології ХДАУ**

**Гамаюнова В.В. - д. с.-г. н. професор, зав. кафедрою землеробства
Миколаївського ДАУ**

**Аверчев О.В. Роль генотипу в формуванні врожаю гречки та проса:
Монографія. - Херсон: Олді-плюс, 2009.- 75 с.**

У монографії узагальнені висновки багаторічних наукових та експериментальних досліджень, виробничий досвід господарств у формуванні врожаю гречки та проса. Запропоновані конкретні рекомендації ефективного підбору сортів, занесених до Реєстру рослин України, та їх характеристика. Надані поради з вибору площ і попередників під ці культури, їх удобренню та підготовці ґрунту, строкам, способам та нормам висіву насіння.

Монографія розрахована на спеціалістів сільського господарства, викладачів та студентів агрономічної спеціальності вищих навчальних закладів 1-1V рівнів акредитації.

УДК 575.22:633.12:633.17

ББК

ISBN

© Аверчев О.В., 2009

ВСТУП

Забезпечення населення високоякісними продуктами харчування є стратегічним завданням агропромислового комплексу України. Збільшення виробництва зерна гречки та проса є одним з важливіших напрямлень у вирішенні завдань, які стоять перед сільськогосподарськими виробниками, оскільки продукти переробки цих культур важливі й необхідні в повноцінному раціоні харчуванні людини (гречана крупа, пшоно), в кормовиробництві, переробній промисловості та медицині.

Страви із гречки та проса рекомендують при гіпертонії, серцево-судинних захворюваннях, атеросклерозі, хворобах печінки, при набряках різного походження. Препарати із квітів і листків гречки зменшують крихкість і проникність кровоносних судин, прискорюють загоєння ран, благотворно діють при захворюваннях верхніх дихальних шляхів, скарлатині, кору, променевої хворобі.

Гречка та просо - економічно вигідні культури. Розширення посівних площ, концентрація та спеціалізація виробництва товарного зерна гречки та проса суттєво підвищить виробництво продукції на одиницю застосованих і спожитих ресурсів. Розширювати й концентрувати посіви слід насамперед у найбільш сприятливих для її обробітку зонах, районах і господарствах.

Заслужують на увагу степові посушливі райони півдня України, особливо в зрошуваному землеробстві, де його використовують у якості основної післязимої і післяжнивної культури.

Ці культури можуть виступати як каталізатори і донори у підвищенні рівня матеріального забезпечення сільськогосподарського виробництва.

У більш віддаленій перспективі масштаби виробництва зерна гречки та проса повинні визначатися в комплексі з іншими галузями сільськогосподарського виробництва, у тому числі з будівництвом підприємств харчової та переробної промисловості, з науково-дослідними організаціями, функціонуючими в галузі агротехніки й переробки продукції.

Гречка та просо — це культури безвідхідного виробництва. У не переробленому вигляді застосовують як цінний корм для тварин. Відходи, які отримують під час переробки на крупу (мучіль, лушпиння), також є чудовим кормом. Солома та полова за своїми якостями наближаються до лугового сіна. Сіно цих культури краще від сіна з вівса, сорго, кукурудзи. Гречка – один з найкращих медоносів. За сприятливих умов вона забезпечує збір меду 70-80 кг/га.

Гречка та просо широко застосовують як страхову культуру на випадок пересівів загиблих озимих та ранніх ярих, що особливо важливо для поточного року. Використовують також для пожнивних посівів, та на зелений корм. Вони менше, ніж інші культури, страждають від хвороб та шкідників. Агротехнічне значення гречки полягає в тому, в тому що вона зменшує забур'яненість посівів. Коренева система виявляє інгібіруючу дію на ріст бур'янів, що зумовлено виділенням у ґрунт отруйних речовин, які називаються біогербіцидами. Гречка та просо поліпшують фітосанітарний стан полів. Можливість пізніх строків сівби дає змогу рослинам продуктивно використати літні опади.

Практична реалізація плану розширення посівів проса, і насамперед у степовій зоні України, дозволить уже сьогодні, залучаючи до виробничих процесів порівняно менше матеріально-технічних ресурсів, підвищити ефективність рослинництва.

У підвищенні врожаю гречки та проса велику роль відіграє правильний підбір сортів, з урахуванням кліматичних, ґрунтових, наявності зрошення та матеріально - фінансових ресурсів.

З метою виявлення найбільш адаптованих до умов Південного степу сортів гречки та проса, нами були проведенні багаторічні дослідження на різних типах ґрунтів і в різних агрокліматичних умовах.

Проведені наукові дослідження та виробничий досвід дають підставу для таких висновків: при правильному підборі сортів, застосуванні науково обґрунтованих технологій вирощування гречки та проса в Південному степу України можна отримувати сталі врожаї гречки та проса.